

TITIA, ANTON, HENRIËTTE, MARTINUS, ANNIE, STIJN, EVA

In de 28 jaar dat ik door de Leidsestraat loop wisselde ik altijd ter hoogte van de Keizergracht van kant. Er waren in die straat twee boekwinkels: Bas aan de Westkant en Pegasus aan de Oostkant. Daarnaast had je nog op de Keizergracht Schiedler & Dapier. Het waren alle drie architecturaal opvallende winkels, met een trap, een hooftverdieping waarvan je naar beneden kon lopen, en een eigen sfeer. Er is op dit moment in de Leidsestraat geen enkele boekwinkel, of je moet een tijdschriftentel of een dampraak ro willen noemen.

En *Moderne en de International Theater Bookshop* dan? Die liggen op het Koningplein en het Leidsplein.

Op de Keizergracht is al decennia *Collection d'Art* gevestigd (en met werk van Alphons Freymant: *Bas - de Moderne Boekhandel* - is aan het verhoorven op de plaats van Pegasus komt een schone winkel).

Maar Pegasus is niet, zoals de CPN en De Waerheid, een loos verhoorven. Het paard verrijkt al het vaar, op het Singel is de Slavische Boekwinkel Pegasus gesticht

instituteit geopend.

Dit loest bestond uit het presenteren van de *Bibliografie van Russische Literatuur in Nederlandse Vertaling*, die in Leuven is verschenen. Een mannel Waagmans en Coos Willemson hebben alle vertalingen, die tussen 1789 en 1996 zijn verschenen, fotokopie en beaarderen. Ik sta vol verhoorven. Maar, zoals vader bij zulke complete compilaties, ik sta ook verhoorven dat de samenstellers, die natuurlijk het hele materiaal in een computer hebben, niet even wat totaaltellingen hebben uitgevoerd. Ik ben dus aan het tellen geslagen. Hoeveel Russische boeken denkt u dat er in onze taal zijn overgebracht?

In twee eeuwen zijn daar verhoorvend vertalen vijfthonderd boeken van vierhonderd Russische auteurs naar het Nederlandse vertaald.

Wie de verschijtingsjaar van 1789, toen een toerhoorven van Catherine de Tweede bij een uitgever op de Amsteldamse Dam in een vertaalschandel verschenen, stonds is gestegen.

Vóór de Tweede Wereldoorlog kwamen er vijfthonderd vertalingen, daarna daard. In de vorige eeuw verschoorven er drie vertaling per jaar. Tussen 1980 en de oorlog gaan bij drie vertaling twee maanden voorhoorven, maar na de oorlog komen elke maand twee vertalingen voorhoorven. Uit de oostlichtten in het Tijdschrift voor Slavische Letterkunde blijkt dat in de laatste jaren een aantal van veertig vertalingen per jaar wordt bereikt.

Als dat re-doorgaat zullen in het jaar tweehonderd tweehonderd vertalingen uit het Russisch zijn verschenen. Maar dan Italiaans. Maar dan Spaans? Engels, Duits en Frans zijn wat meer in te halen.

Onder de vertalers vinden we bekende namen als Anton Coolen, Martinus Nijhoff, Annie Hamelin, Sign Streevels, H.C. ten Berge, P.H. Dubois, J.J.A. Gouverneur, Maurits Mok, Constant van Wassen, mevrouw Besbevel-Gielich, oudhoorvedirecteur Heye van de fontein NRC, oudhoorvedirecteur Kaejerman van de fontein Waerheid, en Henriëtte Roland Holst die in 1933 verhoorven me die oerstem me politieke

geschriften van Dostoevski, met inbegrip van de antisemitische uit 1877, uit het Duits blijkt te hebben vertaald.

Konden al die mensen Russisch? Nee. Veel vertalingen naar het Nederlands gingen via Duits, Frans of Engels. Zo vertaalde Titia van der Tuuk, de Dovenense onderwijzeres, aan wie Multatuli op zijn latere geboortemoorven uit het een hantsche profoord te lingen, in 1857 *Oorlog en Vrede* uit het Duits in Frans. Later hebben nog acht andere vertalers zich aan dat boekhoorven gewaagd. Zo te *Vaders en Zonen* tussen 1870, toen J.J.A. Gouverneur het vertaalde, en 1953, toen Karel van het Kere dat deed, nog vier keer vertaald. De *Speler en Schied* en *Ikere* werden zelfs zeven en acht keer vertaald. Noms heeft een dubbele vertaling een achtergrond. Noms Schaepraaker vertaalde in 1931 *Niet bij hoorven* alleen. Bij Pegasus verschoorven in de laatste jaar ook een vertaling. Maar op die van Nico vooorven: „Niet-communicatieve overhoorven vertaling van het gerschevantsche boek.”

Tweentig vertalers rengen voor meer dan tien

vertalingen ieder, samen vijfthonderd. Daarvan zijn er evenveer topvertalers die ieder meer dan twintig boeken vertaalden, samen driehonderd. En daarvan weer zijn de drie kampioenen, die ieder meer dan vijftig vertalingen maakte: Alida Schot (vijftig), Siegfried van Praag (veertig) en Charles Timmer (veertig).

Van drie Russische schrijvers zijn tussen de vijftig en honderd vertalingen verschenen: Toergenev, Poesjkin en Gorki. Van drie andere Russen verschoorven ieder meer dan honderd vertalingen: Tjoechev (honderd), Dostoevski (honderdvierentig) en Tolstoj (tweehonderdvierentig).

Twee tielvertalingen vinden me op. Zo kast het verhaal „Het pistoolhoorven” van Poesjkin bij mevrouw Schot. Het schied. En Timmer vertaalde terecht het verhaal van Tjoechev met de titel *Taal als Sot!* Het is het enige mij bekende gersal waarbij je een Russisch woord in het Nederlands vertaalt door het om te draaien. Ierwij het boek geen hoerwoord is als *Karak, Oko, Koko*, en verhoorven je in het Russisch kast vertalen door ar om te keren.